

מסורת הש"ס

חמש עשרה נשים פרק ראשון יבמות

מוסף רש"י

(א) לקמן י"ג (ב) וכן לקמן
 (ג) וכן לקמן (ד) וכן לקמן
 (ה) וכן לקמן (ו) וכן לקמן
 (ז) וכן לקמן (ח) וכן לקמן
 (ט) וכן לקמן (י) וכן לקמן
 (יא) וכן לקמן (יב) וכן לקמן
 (יג) וכן לקמן (יד) וכן לקמן
 (טו) וכן לקמן (טז) וכן לקמן
 (יז) וכן לקמן (יח) וכן לקמן
 (יט) וכן לקמן (כ) וכן לקמן
 (כא) וכן לקמן (כב) וכן לקמן
 (כג) וכן לקמן (כד) וכן לקמן
 (כה) וכן לקמן (כו) וכן לקמן
 (כז) וכן לקמן (כח) וכן לקמן
 (כט) וכן לקמן (ל) וכן לקמן

וסימניך מה נולד ויבם כו' דכפי' אלמלא דמתני רבי חייל צולקו חני קורא כהן ואפיילו בנשה אחיו שלא היה צעולם אלמלא מה דמתני' תני פלוגתא דהא רבי חייל אחתני' קאי' לרבי ליה ליה בני כללי. דרי' חייל הלך לא מוקמי מתני' בפלוגתא אללא צולקו וצוקף ייבם לדברי הכל: **אמו אנוסה אביו נחלה משכחה לה**. להכי לא נקט לה במתני' שאי אמה קורא ביה האסורה לזה מותרת לזה ואחתיא כשהיא יבמתה מתייבמת שיהו ב' אחיות ונפלות להתייבם ותהא זו אסורה לזה משום אמו וכן זו על זה ומותרת לשני אללא חדא משכחת לה או האסורה לזה מותרת לזה או אחותה כשהיא יבמתה: **א' יעקב עסי אחיות אנס.** וילדה והאמת לוי והאמת יהודה ונשא ראוין אנוסה אביו אמו של לוי ושמעון נשא אנוסה אביו אמו של יהודה: **אחוסה כשהיא יבמתה.** נפולת וייבוס אהא אסורה לזה מותרת לה: **האסורה לזה מותרת לזה לא משכחה לה.** לפי ששמעון אסורות על שניהם אמו של לוי אסורה לוי משום אמו ואחותה משום אחות האם וכן ליהודה ושמעון פטורות מן התלינה ומן הייבוס: **ואי עסי נכריים אנס.** וילדה לוי ב' בניו ונשאו ב' בניו מאשה אחת ונפלו לפני בניהם האסורה לזה מותרת לזה משכחה לה אבל לא אחיות ויעוקר מילתיה דרבי חייל משום ייבוס עמי אחיות נקט: **ה' רב אשי אמר לעולם לית ליה לר' בני כללי ובפלוגתא קא מייירי.** כלומר לא מינה דהא דלא תני אמו אנוסה אביו משום דלא משכחה לה: **הג' בני כללי דלרבי ל'ל' הני כללי ולא מינה להי שבקיה דלא מייירי בפלוגתא דנפולתא ודאי קמיירי ומאי און לוי מוח דקאמר ליה:** **ה"ק ליה כו' דאמר באנוסה אביו.** ולא משכחה לה משכחה לה לפי בנה וייבוס מחמיו ומאכיו: **דאי עבר ונסיב.** את אנוסה אביו ונפלה לייבוס לפני בנה וליתמי: **ב'ל דאי נמי משכחה.** שלא עבר זה המה בנישויה: **אנס כלליו.** ועבר על דת: **ואע"פ.**

דמדהר ליה רבי לוי כמדומה אני שאין לוי מוח דנקדקו: בדקא לוי במתני'. הגויה והכופה לאמו אנוסה אביו נמשמו: **היפה אמו נשואה אביו ונשאה לאחיו מאכיו ומת.** לא תפסי קדושין בה שהרי אשת אב דבת ואמרין לקמן (כ): אין קדושין מופסין בחייבי כריתות דברי הכל הלכך בשמת רשע זה לא נפלה זו לייבוס לפני בנה דלאו אשת אח הואי ואינה פוטרת לרחה: היתה

ובא שמעון וקדשה פחס ומת כו' או צנין שאמר ר' יוחנן ב' האומר (קדושין דף ס.) דאפילו הן ק' מופסין ומשכחה בהן נמי לרת לרה ומיהו ב'ג' (לקמן לה) וכן ד"ה מדרגין) ובפ"ב (לקמן י"ט) וכן משמע דאשת שני מתים גזירה דרבנן ושם אפשר וצירושלמי כריש המגרש פריך לה מחייב ר' חיילא בנשה רבי פנחס ליתמי ע"ז נשים כר"א ומשני תמן המורה אסרה עליו (ב) הכא הוא אסרה עליו ופי' רבינו יחזק תמן המורה אסרה עליו ומשנשה המה אין לה היתר להתייבס כשימות מפני שאין איסור שבה תלמי בשום אדם אללא בתורה שאסרה עליו אבל אשת איש האיסור תלמי במגרש שאם ירדה ימרינה לייבם קודם שימות אחיו שנשאה ולהכי לא תני להו דלא דמו להו לפי שבדי המגרש (המורה): **דקרבני** שש עריות המורחות באלו ב'. ומיהו דמאי ק"ד דהנהו דלעיל דלא דייקי מסיפא וממ"נ כיון דתני לה גבי שש עריות לא אפשר למיתנייה ברישא וי"ל דקשיא ליה ללוי דה"ל למיתני ברישא ט"ו ובסיפא לא הוה ליה למיתני אללא ה' ואע"ג דדתי כרבי יהודה ה"ל למיתני ששה עשר דאי עבר ונסיב ושני ליה רבי צפולגתא לא קא מייירי ודאי לא קא מייירי: **לרבי' יהודה נמי משכחה זה דאי עבר ונסיב.** מיהו דכלא דאי עבר ונסיב נמי משכחה לה (ו) שקדש ולא בעל דאפילו אבני דאמר בפריך במתא כר"ע בפריך ד' מיתות (פסהדרין דף ע"ג.) דאמר אין קדושין מופסין בחייבי לאון וי"ל דלא סבר לה הש"ס כדברייהא דההאם אללא כמתני' דפלוגתא דא עבר דעל כרחק מתני' דהכא לא סברה דהא כרבי יהודה דהא קמי פ"ב (לקמן דף כ.) איסור מלוה ואיסור קדושה מולתה ולא מליבמתה ודאי אין קדושין מופסין בחייבי לאון חלילה נמי לא היבעי ור"ת בחייבי לאון דשאר מנגן דלא סבר מתני' כרבי יהודה דאיסור מלוה ואיסור קדושה מפרש לקמן כגון אלמנה לכ"ג גרושה וחלונה לכהן הדיוט ממורת ומתיה לישראל ואר"י דע"כ מתני' **היתה**

הגהות הב"ח

(א) גם מת טלף ויבם לר' כ"ל ויחיה אללא נמחק:
 (ב) גם מותרת לזה לא משכחה ליה ואי ב'
 (ג) ח"ס דריה לנפלה וכו' אסרה עליו ברם היא הא': (ד) ד"ה ל' יהודא וכו' משכחה לה כגון שקדש:

הגהות מהר"ב

רנשבורג
 א' גם באחיות דהיתמיא קמיירי באחותא דאיסורא לא קמיירי פ"ל:

לעולם לית ליה ליה רבי בני כללי ובפלוגתא קמיירי. ור"ת ליתמי אשה איש שפוטרת לרחה כגון דאמר לה ה"ו גיטך ע"מ שלא תנשאי לפלוני דפליגי בהמגרש (גיטין דף פד.) ר"א ורבנן דלר"א היו גט ואסורה לפלוני ואם נשאת לאחריו ומת פוטרת לרחה ור"ג דאסורה לכל אדם אפי' לרבי אלעזר מדרבנן עד שימות המגרש או הפלוני דחיישין שמא תנשאי לו לאחר שמתאלמן או תמגרש מזה ונמלאו בניו ממזרים כדחיישין בהמגרש (שם דף פד.) ע"מ שלא תצעלי לפלוני שמא תצעל לו אחר שמתאלמן או אחר שתמגרש ובעודה תחמיו ליכא למיחש יותר מאכא וזכריך מ"מ לוי דקתמי נמי דאי כדאמרין לקמן קשה דליתמי נמי להך ולמאן דנפקא ליה מאחות אשה ניתא דלא דמי הך לחמות אשה דע"מ שלא תנשאי שריא ליה בזנות וע"מ שלא תצעלי יכולה היא להתקדש לו ולא דמיא לחמות אשה ולבע"מ שלא תנשאי ולא תצעלי נמי אי תשיב שכל כמו בחוק מפלוני וא"כ שריא ליה כי נשאת לאחריו קודם ורפי' אי לא תשיב שיוך מ"מ לא דמי לחמות אשה דהתם בשעת נפילה היו אחות אשתו אבל הכא בשעת נפילה אינה אשת איש עד שמצעל לו ורפי' תשכחה אשת איש כיון שמעטס אשת איש אסורה ליעבל לוי מ"מ לא דמי כיון שאם תצעל לייבם שנאסרה עליו הויא אשת איש ולא היתה אשת אחיו מעולם הלכך לא פטרה לרחה ומיהו למאן דנפקא ליה מולקתה כל היכא דאיכא חייבי ליקוחין קשה וי"ל אע"ג דלוי תני דאי ובפלוגתא קמיירי לא קמיירי אללא בפלוגתא דס"ל למתא דמתני' כותיה מדע דלא תני לוי חייבי לאון אע"ג דלר"ג לאו בני חלילה וייבוס וינדה ומאן דמוסקף לעיל אשת אחיו שלא היה צעולמו ומשכחה לה כר"ש אע"ג דשמת תנא דמתני' לא סבר לה כר"ש היינו משום דככולן אני קורא בהן משמע ליה דקאי אכולהו אבל אי מודו רבנן לר"א בקדושין דמספקא ליה לנאמי מדקאמר בריש המגרש (שם דף פד:) וכן דאם איתא לר' אבא קשיא

ליתמי אשת איש דמשכחה לה אפילו לרבנן כגון שבת ראוין וקדשה חוק משמעון וכן שמעון וקדשה פחס ומת שמעון ונפלה לפני לוי אחיו) ור"ת לרה נמי משכחה לה כגון שקדשה ראוין חוק משני אחיו וי"ל דלא קרינא לגביה אשת המה דכבר נאסרה ועליו לפני קדושי אחים] משום אשת [אח] ולא חשיב ערוה במקום מלוה ומיהו אי אשת שני מתים דאורייתא כדמשמע בהמגרש (שם דף פד:) וכן ליתמי הכא אשת ב' מתים כגון שבת ראוין וקדשה חוק משמעון ולי אחיו ובא שמעון וקדשה פחס ומת כו' או צנין שאמר ר' יוחנן ב' האומר (קדושין דף ס.) דאפילו הן ק' מופסין ומשכחה בהן נמי לרת לרה ומיהו ב'ג' (לקמן לה) וכן ד"ה מדרגין) ובפ"ב (לקמן י"ט) וכן משמע דאשת שני מתים גזירה דרבנן ושם אפשר וצירושלמי כריש המגרש פריך לה מחייב ר' חיילא בנשה רבי פנחס ליתמי ע"ז נשים כר"א ומשני תמן המורה אסרה עליו (ב) הכא הוא אסרה עליו ופי' רבינו יחזק תמן המורה אסרה עליו ומשנשה המה אין לה היתר להתייבס כשימות מפני שאין איסור שבה תלמי בשום אדם אללא בתורה שאסרה עליו אבל אשת איש האיסור תלמי במגרש שאם ירדה ימרינה לייבם קודם שימות אחיו שנשאה ולהכי לא תני להו דלא דמו להו לפי שבדי המגרש (המורה): **דקרבני** שש עריות המורחות באלו ב'. ומיהו דמאי ק"ד דהנהו דלעיל דלא דייקי מסיפא וממ"נ כיון דתני לה גבי שש עריות לא אפשר למיתנייה ברישא וי"ל דקשיא ליה ללוי דה"ל למיתני ברישא ט"ו ובסיפא לא הוה ליה למיתני אללא ה' ואע"ג דדתי כרבי יהודה ה"ל למיתני ששה עשר דאי עבר ונסיב ושני ליה רבי צפולגתא לא קא מייירי ודאי לא קא מייירי: **לרבי' יהודה נמי משכחה זה דאי עבר ונסיב.** מיהו דכלא דאי עבר ונסיב נמי משכחה לה (ו) שקדש ולא בעל דאפילו אבני דאמר בפריך במתא כר"ע בפריך ד' מיתות (פסהדרין דף ע"ג.) דאמר אין קדושין מופסין בחייבי לאון וי"ל דלא סבר לה הש"ס כדברייהא דההאם אללא כמתני' דפלוגתא דא עבר דעל כרחק מתני' דהכא לא סברה דהא כרבי יהודה דהא קמי פ"ב (לקמן דף כ.) איסור מלוה ואיסור קדושה מולתה ולא מליבמתה ודאי אין קדושין מופסין בחייבי לאון חלילה נמי לא היבעי ור"ת בחייבי לאון דשאר מנגן דלא סבר מתני' כרבי יהודה דאיסור מלוה ואיסור קדושה מפרש לקמן כגון אלמנה לכ"ג גרושה וחלונה לכהן הדיוט ממורת ומתיה לישראל ואר"י דע"כ מתני' **היתה**

והיתה

והיתה